

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Profesor Universitar, fost Procuror-general la Curtea de casație

PRIM-REDACTOR: **ION N. CESARESCU**REDACTOR-PROPRIETAR: **I. S. CODREANU****A BONAMENTUL**

Pe an, în România, cu Tabla.	45 lei
6 luni	20 "
3 luni	10 "
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni	

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, **CALEA RAHOVEI—5**
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

S U M A R

Neplata creanței dotale și reabilitarea falșilor, de d-l G. Orănescu

Organizarea grefelor, de d-l P. Popescu-Muscel.

JURISPRUDENȚĂ :

Curtea de casație, s.: *Constantin G. Dobrescu cu Ana N. Emanoil și Căpitan Floroiu, cu o Observație de d-l Lt. G. Danielopol.*

Judecătoria ocolului Pitești: *Elsabeta V. Dumitrescu cu V. Teodorescu;*

Tribunalul Buzău: *Sofia B. Teodorescu cu Constantin B. Teodorescu și Constantin Zamfirescu cu o Observație de d-l D. Alexandrescu.*

Neplata creanței dotale și reabilitarea falșului

Articolul 695 din Codul comercial declară în stare de faliment pe comerciantul în încetare de plăți, pentru datoriile sale comerciale. Declararea se poate face din oficiu (art. 701 din Codul comercial) sau după cererea oricărui creditor, cu excepțiunile prevăzute în art. 704 pentru ascendenți, descendenți și soțul debitorului. Un efect imediat al sentinței declarative, dela pronunțarea ei, este ajungerea la scadență a tuturor creanțelor, fie cu scadență obligatorie, fie cu scadență la voința falșului, precum și pierderea dreptului de administrațiune a bunurilor sale, sau intrare în patrimoniul său, el neconservând decât drepturile exclusiv personale și acele străine falimentului.

Ca o consecință a acestor efecte, naște obligația restituirii dotei soției, și legea, prin art. 793 și urm. din Codul comercial, permite femeii de a și lua toate bunurile mobile sau imobile, dotale sau parafernale, și face exigibilă orice creanță ar avea în averea soțului, putând femeia, pentru dota ei, să ia inscripție ipotecară în averea soțului, chiar după data încetării plăților, însă înainte de sentința declarativă, cu rezervele prevăzute de art. 796 din Codul comercial. În sfârșit, femeia capătă administrațiunea tuturor bunurilor sale dela data sentinței declarative, de când poate percepe și veniturile.

Iată însă o soție, a cărei dotă mobilă și garantată printr'o ipotecă legală, conform art. 1754 și urm. din Codul civil, fie că nu s'a luat inscripție ipotecară în termen, fie că soțul nu are imobile, sau o creanță izvorind din prețeluirea dotei mobiliare. În acest caz creanța ei e o creanță chi-rografară, care va avea soarta și va suferi vicisitudinile tuturor creditorilor neprivilegiați, neavând drept decât la cota ce va rezulta din activul falșului, iar în caz de concordat la cota concordatară. Chestiune, discutată în doctrină și în jurisprudență, dar rezolvată afirmativ în lipsa unei prohibițiuni exprese; căci a i se interzice aceasta e a i se tăgădai dreptul de creditoare a soțului, ceea ce e imposibil, și reducându-se efectele încetării plăților relativ la exigibilitatea creanțelor, în ce privește creanța dotală, ar fi expusă la pierderea dotei în profitul celorlalți creditori. Și se știe, că dacă la început legiuitorul vedea cu ochi răi amestecul femeiei cu drepturile dotale la falimentul soțului, căci o suspecta ca părtașe la cauzele lui, o transformare s'a făcut și consecința este cea arătată mai sus; și apoi, ca să fie incapacitați, trebuie să le declare legea, ori aci totul se deduce în mod logic din dreptul de creditoare care e necontestat.

Și în acest caz femeia nu are nevoie nici de autorizarea maritală, deși soțul nu pierde autoritatea conjugală, căci încuviințarea titlurilor ei de către justiție, implică autorizarea acesteia, care suplinește pe a soțului. Și nici nu se poate pune în discuție chestiunea alienabilității fondului dotal, când femeia va cere lichidarea averii falșului, sau va opta pentru o cotă concordatară, căci înacțiunea ei poate să o facă să piardă totul în folosul masei credale, pe când astfel cată a salva măcar o parte. Și e de principiu că incapabili, când e vorba de acte de conservare, le pot face fără autorizație sau asistență dacă le profită și nu lezează.

Iată un soț declarat în stare de faliment și

condamnat. După un timp cere reabilitarea, făcând dovada plății integrale, capete, interese și cheltuieli, cum cere art. 826 din Codul comercial, a tuturor creanțelor admise la masa falimentului prin operația verificării, afară de plata creanței dotale, legalmente verificată și admisă la tablou. Chestiunea care se pune este: dacă în acest caz reabilitarea se poate acorda.

Textele nu ne dau nici o soluțiune și doctrina comercială, câtă am avut la îndemână și am cercetat, nu rezolvă această problemă. Încât soluțiunea ei rămâne să fie scoasă din principiile generale și din rațiune.

Am văzut că textul art. 826 din Codul comercial nu face nici o distincție între diferitele feluri de creanțe. El cere achitarea integrală, oricare ar fi natura lor și oricare ar fi cauza lor generatoare și e cert că femeia rămâne și ea mai departe creditoarea soțului pentru porțiunea cu care nu s'a îndestulat, ea căpătând prin incapacitățile de cari e izbit soțul și păstrând administrațiunea averii dotale sau parafernale, deși rămâne sub autoritatea conjugală a soțului care păstrează drepturile de familie.

În acest caz, după rigoarea deducțiilor și consecințelor ce decurg din o interpretare strânsă a textelor, soțul nu ar putea fi reabilitat fără a achita și creanța dotală.

Credem însă, că nu numai considerațiuni de echitate, dar chiar spiritul legiuitorului ce reiese din principiul pus în art. 704, ne permite a conchide că trebuie să ajungem la altă soluție. În adevăr, dacă legiuitorul oprește pe soți, ascendenții și descendenții, să ceară și să obție declararea în stare de faliment, e pentru anumite considerațiuni morale în legătură cu armonia familiară și cu sentimente comune, cărora le presupune și o legătură de interese, încât pedeapsa și decăderea falitului se reștrânge și moralmente și materialmente, și direct și indirect, asupra tuturor și cu consecințe grave. A admite negațiunea, e ca, răsturnând ordinea lucrurilor, să ajungem la rezultatul pe care a voit să-l înlăture legiuitorul. Prin reabilitare soțul tinde totmai să nimicească în întregime efectele falimentului și pe cale de consecință s'ar da femeiei această armă, pe care ea nu o vrea, de a lovi în interesele generale ale familiei, adică aceea ce cu temere a evitat legiuitorul când a înscris principiul din art. 704, și această severitate nu s'ar explica.

Nu vedem unde ar fi logica, nu aceea a unei interpretări și deducțiuni judaice a textelor, dar logica rațională care trădează intenția legii; iar contradicția ar fi evidentă și ar zadărnici scopul unei preocupări de echitate și de morală utilitară.

Apoi, exigibilitatea creanței dotale nu e cauza, ci efectul declarării falimentului, și încetând cau-

zele lui pe cari falitul vroește să le înlătore prin reabilitare, încetează și exigibilitatea creanței dotale, în mod condiționat, de oarece soțul reintrând în deplinătatea drepturilor sale, repunându-se în situațiunea dinainte, de oarece dispăre în întregime efectele presumpției autorității lucrului judecat, el devine și administratorul dotei care intră în patrimoniul său în condițiunile dotalității și reintră nu numai pentru cota rezultată la lichidare sau cota concordată, dar reintra întreagă, ca și cum nu ar fi existat falimentul, și aceasta cu atât mai mult cu cât autoritatea conjugală nu a încetat un moment. În rezumat, încetând falimentul, creanța dotală nu mai este exigibilă.

Iată pentru ce credem că soțul falit, care va justifica plata integrală a tuturor creanțelor admise legal la faliment, fără a fi achitat creanța dotală a soției, oricari ar fi modalitățile din cari ar resulta, poate cere și i se poate acorda reabilitarea.

C. Orănescu

Judecător de instrucție pe lângă
Trib. Roman

1910, Februarie.

Organizarea Grefelor

Acest titlu nu are pretențiunea unui studiu de doctrină, cu teorii și comentarii de ceea ce a fost odată, de ce este în alte State și ce nu este pe la noi. S'ar putea face și asta, dar nevoia nu este aci, ci cu totul în altă parte. Nevoia este că trebuie să ne corborim mai mult la fapte, să extragem texte de legi din examinarea profundă și nepăimășă a lucrurilor ce avem, pentru a vedea ce ne lipsește și ce trebuie să facem.

Eu nu fac dar, decât o constatare de fapt asupra chestiunii pe care nu o pot lipsi nici de o mică și inofensivă critică, și anume:

Mai toți legiuitorii, cari s'au ocupat dela 1864 și până astăzi de organizarea judecătorească și de bunul mers al justiției în Stat au făcut o distincție regretabilă în modul de a legisfera asupra instanței, ori asupra grefei. Au deosebit anume greua de ședință, s'au ocupat în principal și prea mult de judecători și aproape au neglijat grefele.

Era necesar, nici vorba, ca legiuitorii să privească cât mai de aproape pe acei cari urmau să distribuie dreptatea justițiabililor; nu trebuia și nu trebuie însă să uite legiuitorul pe cei cu cari aceea judecă, și cari de fapt sunt depozitarii întregului avut judecătoresc.

Departate de mine ideea de a aborda în primul rând, și cu această ocazie, chestiunea tratamentului, care ar fi oglinda situațiunii, și a striga la inichitate. Ca în orice instituție, trebuie să fie un șef și un supus, pentru ca instituția să poată merge bine. Pot zice numai că această idee de ierarhie, care se poate întrezări mai cu efect în modal cum se face tratamentul personalului unei Instituțiuni, a păstrat-o cu fidelitate și noul legiuitor în legile sale de organizare. Ca pildă, dăm câteva date din tablourile de onorariile personalului judecătoresc, atașate la aceste legi:

La Curtea de apel

Președinte de secție	1100 lei lunar
Consilier	920 » »
Grefier cl. I	380 » »
Grefier cl. II	330 » »
Arhivar	165 » »
Registrator	140 » »

La Tribunal

Președinte	600 lei lunar
Judecător	468 » »
Grefier cl. I	280 » »
Grefier cl. II	240 » »
Grefier la cab. de instrucție	140 » »
Arhivar	175 » »
Registrator	130 » »

La Judecătoria

Judecător	468 (132 diurnă la țară) lei lunar
Grefier	114 » »
Arhivar	100 » »

Din acest tablou cineva, care ar vrea să supună la critică acest punct al legii, ar putea vedea că proporția onorariilor dela judecătorii la grefier este mai puțin de jumătate, iar la judecătoria, de un sfert la 4 sferturi!!

Iarăș nu strigăm la inechitate, cu toate că un biet grefier de instrucție se asfixiază cu leafa de 6 poli pe lună în Capitala țării... și nici nu ne mirăm că lefarile magistraților sunt exagerate; din contră le găsim modeste și chiar mici față cu rolul pe care îl au aceștia în societate și cu îngrădirile pe cari le pune legea unui magistrat, de a nu mai putea face altceva decât magistratura.

Dar, fiindcă am atins chestiunea, o întrebare se impune dela sine: Care să fie motivul unei asemenea distincțiuni prea exagerate în tratament?

Să fie ideea de ordine și ierarhie de care am vorbit mai sus? Nu credem, fiindcă distanța e colosală. — *dela un sfert la patru sferturi!* — și ierarhia s'ar fi putut menține și în jurul unor cifre mai creștinești.

Să fie ideea de titlu și studii anterioare?

Art. 82 din noua lege de organzare zice, de ex., la punctul 3:

«Pentru a fi numit grefier de clasa II-a la tribunale este necesar, între altele:

... 3. «Având titlu de licențiat sau doctor în drept, să fi îndeplinit cel puțin 6 luni funcțiunea de judecător de ocol, judecător de tribunal, sau de spleant sau substituit sub imperiul legii anterioare».

Iar art. 81 zice:

«Pentru a fi numit grefier de clasa II-a la o Curte de apel este necesar, între altele....

... 2. «A avea titlu de licențiat sau doctor în drept.

... 3. «A fi servit în timp de cel puțin un an ca judecător de tribunal sau de ocol, ori ca grefier de clasa I la un tribunal de județ....»

Va să zică, licențiatul sau doctorul în drept, fost judecător de ocol sau de tribunal chiar, cu leafa de aproape 500 lei lunar, imediat ce este chemat să îndeplinească funcțiunea de grefier de clasa II-a — prin înaintare, fiindcă așa reiese din textul legii!! — trebuie să se mulțumească la tribunal cu 240 lei și la Curte cu 330 lei lunar!!...

De ce? Titlul și studiile parcă au fost aceleași, prin urmare nici acesta nu e criteriul care să motiveze colosala distincțiune.

Și chiar de ar fi acesta, — se pare că până la un punct a trebuit să fie aceasta, — dar diferența dela un sfert la 4 sferturi e prea mare și rămâne tot nemotivată, mai cu seamă când legea nu mai face nici distincțiunea de titlu.

Să fie în fine ideea de muncă, de ocupațiune? Dela început aceasta mai puțin ca oricare. Și aci intrăm în miezul chestiunii ce ne-am propus a examina. Grefierul este ajutorul nemijlocit și indispensabil al judecătorului în instanță, grefierul e șeful cancelariei și al arhivei în afară de instanță; în mâna lui se află întreaga zestre a instituției, pe sub ochii lui trebuie să treacă orice hârtie care intră și iese din tribunal. Un grefier conștiincios, care își face în conștiința datoria, trebuie neapărat să muncească la birou continuu, fără intrerupere, dela 9 dimineața până la 6 ore seara, și încă dacă poate să prindăască și așa lucrările cancelariei sale! Li mai rămâne pe lângă aceasta, de cele mai multe ori, jurnalele de ședință și sentințele pe cari nu le poate face decât noaptea acasă, sau în zile de sărbători.

Căci e constatat și constant, că oricât legea ar obliga pe judecător să-și redacteze sentințele de ședință sau jurnalele de complex, această cerință nu se realizează în practică. Judecătorul este și el om, și dacă intră cel puțin de 3 ori pe săptămână în ședință — sunt judecătorii cari intră în toate zilele în ședință — și dacă în cele 3 ședințe a avut câte 40 — 50 dosare pe zi de judecat, din cari a trebuit să ia cel puțin 30 de sentințe pronunțate, va închipuiți dacă este cu puțință, pentru judecător, să redacteze personal aceste sentințe, când știut este că în zilele când nu intră în ședință, rezolvă complexul sau alte hârtii în Camera de consiliu. Nu mai vorbim de judecătorii ambulanți rurali și grefierii lor, cari trebuie să-și facă sentințele călare sau în trăsuri până la reședință. Și atunci ce se întâmplă în fapt? Judecătorul dă câteva motive grefierului după cari să se orienteze în redactarea sentințelor, oprind neapărat pentru sine, din când în când, a redacta acasă câte o sentință mai grea și de o mai deosebită importanță. Restul, grosul sentințelor cu toate jurnalele de ședință, rămân în sarcina grefierului să le redacteze și să le redijeze. Calculați numai munca materială, bruta, a acestor hârtii și vă veți face idee de ceace înseamnă sarcina de grefier.

De aceea și o instanță se cunoaște după grefierul ei. Dacă grefierul e bun și mână de fier, ordinea și disciplina domnesc peste tot, și magistrații își fac și ei cu drag datoria. Dacă grefierul e rău, vai de acea instanță.... mai curând sau mai târziu parchetul va avea mult de lucru în acea grefă sau arhivă.

Dacă lucrurile stau astfel, dacă rolul grefierului e atât de însemnat în magistratură, atunci natural era și este, ca să i se dea grefierului rangul ce-l merită și onorariul ce i se cuvine, pentru ca instanța să meargă neșovăit și bine.

Altfel, așa cum s'a practicat și cum legiuitorul actual a lăsat să se practice, grefierul nu va putea fi la înălțimea misiunii sale și instituțiunea va suferi la sigur.

Dacă dela grefier trecem la funcționarii grefei și arhivei, intrăm în adevăratul haos al instanțelor judecătorești, cel puțin al primelor instanțe judecătorești.

Aci numai e normă de conducere, aci te pierzi ca într'un adevărat labirint de nevoi și lipsuri, cari îngrijesc pe orice profan, necum pe profesioniști. Și aci este, în primul rând, rana care nu mai îngăduie să fie părăsită și lăsată în nevindecare.

Să te întrebi unde funcționează grefele și arhivele? Majoritatea localurilor de judecătorie și tribunal din țară sunt infundate în câte o casă părăsită, care seamănă mai mult a hanuri vechi decât a localuri unde se distribuie justiția. Într'un sat de munte am văzut un local de judecătorie, care servea și de școală și de primărie, *susținut în proptele, să nu cază*, cu toate că în satul vecin erau localuri mari, cari se părăsiseră însă, după ordinul prefectului din localitate. Într'alt sat am văzut judecătoria instalată *în niște magazii ruinate, vechi și umede* ale proprietarului local pe marginea unui torrent care le inundă când ploua tare... fiindcă proprietarul dorise să aibă judecătoria chiar lângă casa lui, și să se părăsească iarăși localul propriu din comuna vecină!...

Într'un oraș din cele măricele am văzut arhiva tribunalului cu funcționarii săi infundată într'o cameră, cu unele ochiuri dela geam cărpite cu hârtie și așezată aceasta arhivă între comoditate și bucatăria hanului, fiindcă jos era han public!...

În capitală, chiar, grefa și arhiva unei judecătories sunt așezate aproape în podul casei. Într'o singură despărțitură, și localul... îi plângi de milă.

Până și în Tribunalul Ifov insuficiența e izbitoră. Să între cineva în grefa sau arhiva Notariatului, Comerțului, a secțiunii I-a și II-a... și să vadă furnicarul care este acolo între orele 11 și 2 p. m. Funcționarii și clienții au ajuns de scriu până și pe tururile ferestrelor, e o goană nebulă de avocați, clienți, bărbați, femei, practicanți, aprozi..., cari mai de care să vadă un registru, să consulte un dosar, să prinză o rezoluție mai repede, sau să scoată un jurnal mai de grabă. Și în acest val-vârtej de lume unde fiecare nu caută decât cum să treacă unul înaintea celui alt, funcționarii dau în dreapta și în stânga la dosare, scriu pe capete pagine și coli întregi de hârtie, răscolesc de o sută de ori pe zi un registru ca să răspundă la cererile tuturor. Și dela 10 dimineața până la 6 ore seara abia dacă are timp funcționarul din grefa sau arhivă, ca, printre picături, să îmbrace o felie de pâine și un crevnișt pe care l-a adus de acasă în hârtie și l-a închis bineșor în sărțarul mesei de scris!!

Și acest funcționar chinuit, dacă câștigă 3 franci pe zi în Capitala țării, unde numai lemnele îl țin 1 leu pe zi, plus chiria, plus mâncarea, plus îmbrăcămintea, plus și alte nevoi ale sale și ale copiilor săi!... Și de multe ori funcționarul e licențiat, ori gata-gata de a fi licențiat în drept, sau altceva...

De aci și nevoia clasică a bacșisului. Nu vorbim mult de dânsa, ca să nu se formalizeze unii, sau să cârtească ceilalți... Dar e natural a constata că dacă Statul nu s'a îngrijit și nu se îngrijește a plăti cum trebuie pe funcționarii săi, și a-i ține bine în frâu, aceștia să găsească repede calea de a se plăti ei singuri... prin bacșisuri.

De altmintrelea, faptul nu mai surprinde și nu mai supără pe nimeni. El a ajuns să țină de natura lu-

crurilor, și sa între în obiceiului locului, așa că a luat chiar caracter de obligativitate!...

Când însă dela «nevoia lucrului» și dela «obiiceul pământului» treci la rea credință, atunci tabloul e mai mult decât complet. Căci în amalgamul acesta de hârtii și de dosare, ce control se mai poate face și cine să mai supravegheze, dacă hoțul este în casa și te pișcă cum ți-ai întors ochii dela dânsul?

Un ajutor de grefă dela un tribunal mare inventase chiar mijlocul de a făuri sentințe, nepronunțate de judecători, și de a le da chiar la mâna părților, comunicate prin portărei (?!). Și fiindcă judecătorul a cărei semnătură se contrafacuse, descoperise pe vinovat și avusese curajul să-l dea pe mâna parchetului, inculpatul găsește de cuvânt să acuze așa din senin pe judecători de disparițiunea originalului sentinței falsificate, care neapărat că nu exista, nefiind sentință pronunțată de judecători. Noroc că au intervenit instanțele judecătorești, — și afacerea a mers de două ori în Casație, — cari au stabilit nu numai absoluta nevovăție a judecătorilor, dar chiar necunoștința lor de acea sentință, și au pedepsit pe grefierul incorrect cu închisoarea, după cum merita.

Mai sunt și astăzi pendinte o sumă de procese în cari sunt inculpați grefieri și alți funcționari ai grefelor și arhivelor. Pe acestea le menționăm în treacăt și fără comentarii, fiindcă justiția nu s'a pronunțat încă definitiv asupra lor și nu e momentul de a ne ocupa acum de ele. Existența acestor procese e de natură însă a face să se presupună posibilitatea de incorectitudine din partea acestor funcționari, și atâta este de ajuns pentru prestigiul și demnitatea instituțiilor.

La un tribunal, — și din nenorocire la un tribunal mare de tot, — am văzut sentințe și chiar minute ne date de grefier la semnare și, prin urmare, nesemnate nici de judecători, nici de grefier, cu o vechime *de peste doi ani de zile*. Și era în corecțional, după altele toate.

Adică o sentință, prin care un inculpat era osândit bunăoară la un an închisoare de tribunal și cu drept de apel, rămăsese nesemnată atât sentința cât și minuta timp de 2 ani de zile, fiindcă grefierul nu făcuse sentința și nu o dase judecătorilor s'o semneze. Și ca consecință inculpatului i se procurase ocazia fericită ca : sau să-și vadă fapta prescrisă sau să se lase a dispărea probele printr'o trecere de timp cât mai îndelungată!!

Dar procedurile? Când grefa sau arhiva o vrea, nu se poate judeca un proces mai complicat ani întregi de zile... din lipsă de procedură!! Justițiabili o știu aceasta și o spun. Și când ajung s'o spună, nu numai s'o murmure justițiabilii, înțelege oricine cât de mare e pericolul ce amenință instituțiunea cea sacră!...

De acia, rezumând cele de mai sus, zic, că de geaba vom avea magistrați buni, dacă grefele și arhivele vor rămâne în halul în care se găsesc astăzi.

O măsură de urgență trebuie neapărat luată. Și această măsură trebuie să pivească în primul rând modul de recrutare al personalului care compune grefele și arhivele. Pe lângă condițiuni de capacitate, trebuie să se ceară acestor funcționari condițiunea cinstei, a demnității și a respectului de sine însăși și de demnitatea și avutul altuia.

Iar pentru ca funcționarul să fie cinstit și demn, trebuie ca Statul să nu-l pună în trista pozițiune de a fi altfel.

Trebuie, în scurt, ca Statul să îmbunătățească soarta funcționarilor grefelor și arhivelor și, în genere, a tuturor micilor funcționari judecătorești și să le înmulțească și numărul, repartizând munca în mod mai rațional și mai omenos.

După ce va face această reformă, va putea hotărî și fixa condițiunile de responsabilitate, exercitând cel mai serios control asupra zestrei grefelor și arhivelor unde zace onoarea și averea atator cetățeni, și pedepsind atunci fără milă orice abateri dela datorie, fiindcă atunci nu se poate invoca nici motivul lipsei, nici motivul imposibilității de a fi altfel.

Această reformă este și o reformă socială.

Și e de mirat cum atâți foști miniștri, recrutați dintre foști avocați și magistrați, cari au cunoscut personal acest rău, nu s'au gândit nici unul să vină cu o reformă care să remedieze această stare de lucruri, devenită astăzi imposibil de existent.

Să sperăm că, după cum s'au adus atâtea îmbunătățiri magistraturii, nu se va întârzia a se decide serios și asupra acestei importante chestiuni, a organizării grefelor.

P. Popescu-Mușcel

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 19 Ianuarie 1910

Președenția d-lui G. N. BAGDAT, prim-președinte

Constantin G. Dobrescu ex Ana N. Emanoil și Căpitan Floroiu

Contract de închiriere. — Chitanțe constatând plata chiriei pe mai puțin de doi ani. — Opozabilitatea lor terților, fără a mai fi transcrise acele chitanțe. — Plata făcută înainte de termen. — Dacă ea se mai poate repeti. — Acțiune în repetițiune. — De cine anume se poate exercita.

Legea asupra drepturilor proprietarilor. Termenul pronunțării hotărîrii la instanța de apel. — Dacă acel termen este tot de 24 ore, ca la prima instanță. — Formalitatea din art. 4 din legea proprietarilor. — Dacă neîndeplinirea ei se poate propune după ce părțile au intrat în discuțiunea fondului. — (Art. 1394, 1023 și 1092 din Codul civil, art. 4 și 6 din legea proprietarilor).

1. După art. 1394 din Codul civil numai chitanțele de plata chiriei pe doi ani viitori, sau pe mai mulți ani, trebuiesc să fie transcrise pentru a fi opozabile celor d'al treilea.

Prin urmare, când e vorba, de plata unei chiriei pe mai puțin de doi ani, o asemenea plată este opozabilă terților și fără a fi transcrisă.

2. Conform art. 1023 din Codul civil ceace se plătește înainte de termen, nu se mai poate repeti, iar acțiunea în repetițiune prevăzută de art. 1092 din Codul civil nu se poate exercita decât de debitorul care a plătit, iar nici de cum de creditor.

3. Dispozițiunile art. 6 din legea proprietarilor în ce privește termenul pronunțării, se aplică numai la hotărîrile cari se pronunță de judecătorul de ocol sau de președintele tribunalului în prima instanță, iar nici de cum în apel, care se judecă conform articolului 12 din aceeaș lege, și care articol nu prevede nici un termen în care trebuie să se pronunțe hotărîrea.

4. Formalitatea prevăzută de art. 4 din legea proprietarilor, nefiind de ordine publică, nulitatea re-

zultată din neobservarea ei nu mai poate fi invocată după ce părțile au intrat în discuțiune asupra fondului.

Deciziunea 21/910. — Respins recursul făcut de Constantin G. Dobrescu, contra sentinței Tribunalului Ilfov, s. IV, No. 538/909, dată în proces cu Ana N. Emanoil și Căpitan Floroiu.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat I. G. Stoian în desvoltarea motivelor de casare, și

Pe d-l avocat D. Dumitrescu în combateri.

Deliberând,

Asupra motivelor III IV și V de casare:

III. «Violaarea art. 1429 alin. 2 din Codul civil, greșita interpretare a art. 1394 din Codul civil și violarea acestui text de lege, combinat cu art. 722, 723 și 725 din Proc. civilă.

«Tribunalul nu a ținut seamă de obligațiunea principală ce au chiriașii de a plăti chiria la termenele stipulate în contractul de închiriere. În speță fiind vorba de un contract transcris în registrele Tribunalului Notariat Ilfov, chiar de chiriaș, stipulațiunile lui, între cari și aceia de a se plăti chiria din 4 în 4 luni, sunt opozabile terților, — ceace înseamnă însă în primul rând că pot fi invocate și de terțiu contra chiriașului. Ori, dacă soția Emanoil, ar fi plătit realmente chiria pe mai multe rate anticipat, asta înseamnă că au adus modificare tacită contractului transcris, și această modificare ca să fie opozabilă terților trebuia să fie transcrisă, din moment ce s'a transcris contractul de închiriere și care precum am spus stabilește datorii pentru terții ca și incontestabil drepturi, în speță dreptul de a obliga pe chiriași a face plata chiriei la termenele stipulate în contract

IV. «Greșita interpretare a art. 1533 din Codul civil și exces de putere

«Tribunalul deși constată în urma expertizei ordonată că semnătura Căpitanului Floroiu cu proprietar și soț pentru autorizare pusă pe chitanța de plata chiriei este contra-facută de soția sa lucru ce-l recunoaște și aceasta totuși consideră plata valabilă făcută sprijinindu-se pe afirmația Căpitanului Floroiu, că soția sa a avut mandat tacit ca să încaseze chiria și să-l semneze.

«Or, din spiritul și interpretarea constantă ce s'a dat articolului 1533 din Codul civil, rezultă că un mandat tacit poate fi opozabil mandantului, și acelaia cu care mandatul contractează. Nicăieri nu se spune că un asemenea mandat tacit poate fi opozabil terților de bună credință pentru a fi prejudiciată în drepturile lor.

«Raficarea ulterioară pe care o face Căpitanul Floroiu, după șase luni dela data vânzării caselor sale, pentru sumele încasate pe mai bine de un an înainte și peste termenele stipulate în contract, numai poate fi opozabilă, mie cumpărătorul acestui imobil caruia nu i s'a pus în vedere aceasta la cumpărarea imobilului.

V. «Violaarea art. 1092 din Codul civil, exces de putere și omisiune esențială

«Prin acest articol ce consacră principiul că orice plată presupune o datorie; ceace s'a plătit fără să fie debit este supus repetițiunii.

«Am arătat înaintea tribunalului și s'a constată din concluziunile depuse, că după contractul de închiriere, chiriașul era dator ca să plătească chiria în trei rate anuale, din 4 în 4 luni anticipat.

«Rezultă că chiriașul dacă a făcut plata pe mai bine de un an înainte, a făcut o plată fără debit și urmează a fi obligat a o repeti, mai ales când este vorba de un terțiu, care nu a fost pus măcar în cunoștință de plățile făcute peste termen; numai prin exces de putere violând dispozițiunile acestui articol și săvârșind o omisiune esențială întrucât nu se pronunță asupra acestui argument juridic, Tribunalul imi respinge acțiunea».

Având în vedere că din sentința adusă în recurs, rezultă că numitul C. G. Dobrescu a cumpărat dela soția

Ana Căpitan G. Floroiu și Căpitan Floroiu un imobil care se găsea închiriat intimațiilor Ana N. Emanoil și N. Emanoil cu contract al cărui termen expira la 23 Aprilie 1911, că actualul proprietar recurentul pe motivul că numiții intimați, chirișii săi, nu i-au plătit chiria la termenul prevăzut în contract, le-a intentat acțiunea la Judecătoria ocolului V București, conform legii proprietarilor, pentru rezilierea contractului de închiriere și evacuarea imobilului închiriat, acțiune care a fost respinsă de judecătorul de ocol ca nesusținută; că recurentul făcând apel, în cursul judecății în apel, Căpitanul Floroiu a făcut cerere de intervenție și tribunalul prin sentința supusă recursului, a admis această cerere de intervenție și a respins ca nefondat apelul făcut de recurent;

Considerând că tribunalul constată în fapt că intimații Ana N. Emanoil și N. Emanoil au plătit soților Floroiu chiria imobilului până la 23 Iulie 1910, plata fiind făcută în timpal când soții Floroiu erau încă proprietarii imobilului; că deși se constată că chitanța de primirea chiriei a fost semnată de Ana Floroiu care a semnat și pe soțul său, totuși plata chiriei este valabilă făcută de oarece Căpitanul Floroiu a declarat în instanță că soția sa a avut mandat verbal dela dănsul să primească chiria și să-l semneze; că această plată a chiriei fiind valabilă făcută față de proprietarii de atunci, ea este opozabilă și recurentului actualul proprietar, care nu poate avea mai multe drepturi decât anterior săi soți Floroiu, cari i-au vândut imobilul; că în asemenea împrejurări, tribunalul hotărând că plata chiriei este valabilă făcută și opozabilă recurentului, n'a violat nici un text de lege, și prin urmare motivul IV de casare este neîntemeiat;

Considerând că din dispozițiunile art. 1394 din Codul civil rezultă că numai chitanțele de plata chiriei pe doi ani viitori sau pe mai mulți ani trebuiesc să fie transcrise pentru a fi opozabile celor de al treilea, că în speță tribunalul constatând că e vorba de plata unei chirie pe mai puțin de doi ani, și hotărând că o asemenea plată este opozabilă recurentului și fără a fi transcrisă, a făcut o justă aplicațiune a sus citatului text de lege; prin urmare și motivul III de casare este neîntemeiat;

Considerând că în virtutea art. 1023 din Codul civil, ceace se plătește înainte de termen, nu se mai poate repeta; că în tot cazul acțiunea în repetițiune prevăzută de art. 1092 din Codul civ., nu se poate exercita decât de debitorul care a plătit, în speță intimațiilor soții Emanoil, iar nici de cum de creditor, recurentul de azi; că deci, în speță, nu este cazul a se aplica art. 1092 din Codul civil; că, de altfel, recurentul nici n'a invocat înaintea tribunalului argumentul bazat pe art. 1092 din Codul civil, astfel că tribunalul n'a violat acest articol și nici a putut săvârși omisiunea esențială ce se invoacă; prin urmare și motivul V de casare este neîntemeiat;

Asupra motivului I de casare:

«Violarea art. 6 din Legea proprietarilor dela 1903, întrucât tribunalul s'a pronunțat peste termenul prevăzut de acest articol, adică după trecerea de 48 ore dela debaterie.

Considerând că dispozițiunile art. 6 din Legea proprietarilor, în ce privește termenul pronunțării hotărârii în 24 ore se aplică numai la hotărârile care se pronunță de judecătorul de ocol sau de președintele tribunalului în primă instanță, iar nici decum în apel care se judecă conform art. 12 din aceeași lege și care articol nu prevede nici un termen în cari trebuie să se pronunțe hotărârea; că, în speță, sentința supusă recursului fiind pronunțată în apel, tribunalul nu era dator să se pronunțe în 24 ore; prin urmare și motivul I de casare este neîntemeiat;

Asupra motivului II de casare:

«Omisiune esențială

«Onor tribunal nu discută și omite a se pronunța asupra mijlocului de apărare ridicat de subsemnatul, care a cerut,

precum se constată din corpul sentinței atacate și din concluzii anularea cererii de intervenție făcută de Căpitanul Floroiu întru cât nu purta domiciliul acestuia, conform prevederilor art. 4 din Legea proprietarilor.

«Dacă tribunalul nu ar fi omis să se ocupe de acest mijloc de apărare, desigur că situațiunea juridică a mea ar fi fost altă.

Având în vedere că din sentința supusă recursului se constată că recurentul n'a invocat, cu ocaziunea discuțiunii admisibilității în principiu a cererii de intervenție, nulitatea rezultată din neobservarea formalității prevăzută de art. 4 din Legea proprietarilor;

Considerând că această formalitate nefiind de ordine publică, nulitatea rezultată din neobservarea ei nu mai putea fi invocată de recurent după ce s'a admis în principiu cererea de intervenție făcută de Căpitanul Floroiu și după ce părțile au intrat în discuțiune asupra fondului procesului; că, prin urmare, recurentul neinvocând la timp dispozițiunile art. 4 din Legea proprietarilor, nu se poate zice că este omisiune esențială din partea tribunalului dacă nu s'a pronunțat asupra acestui motiv de nulitate; deci și motivul II de casare este neîntemeiat;

Că astfel fiind recursul se găsește nefondat și ca atare urmează să fie respins;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

Observație. — Toate punctele judecate prin decizia de față nu sufer nici o îndoială.

În adevăr, din art. 1394 din Codul civil și 722, § 9 din Proced. civilă, rezultă că numai chitanțele de chirie ori arendă *pe doi ani viitori sau mai mult* sunt supuse transcrierii.

Prin urmare, chitanțele pentru plata chiriei sau arendei anticipate pe un period mai scurt de doi ani sunt opozabile terților fără a fi transcrise. Vezi D. Alexandresco, tom. IX, p. 153, text și nota 2.

În cât privește punctul al doilea din prezenta decizie, relativ la acțiunea în repetiție vezi D. Alexandresco, tom. V, p. 151 urm.

Tot juridice sunt și punctele relative la interpretarea art. 4 și 6 din Legea proprietarilor.

Locof. G. Danielopolu

JUDECATORIA URBANA OCOLUL PITEȘTI

Audiența dela 11 Noembrie 1909

Carte de judecată civilă No. 1419

Elisabeta Damitrescu cu V. Teodorescu

Desistare. — Dreptul reclamantului de a se desista dela proces, chiar când pârtil se opune la acesta. — (Articolul 260, alin. 3 și 4 din Procedura civilă).

Reclamantul în instanță, față fiind pârtil, poate a se desista dela proces cu toată opunerea pârtilui cu rezerva dreptului de a intenta un nou proces, dacă dreptul său nu se va fi prescris.

Judecata,

Asupra acțiunii civile de față;

Văzând actele din dosar și concluziunile părților;

Având în vedere că, prin acțiunea introdusă de reclamant, se cere a se ordona ca pârtil V. Teodorescu să evacueze imobilul situat în Pitești, str. Șerban-Vodă No. 1, ce-l ocupă ca locatar cu contract, al cărui termen a expirat încă dela 26 Octomvrie 1909 și a se obliga pârtil să plătească daune de întârziere câte una

sută lei pe zi, dela expirarea contractului până la evacuare;

Având în vedere că reclamații azi în instanță, prin procurator, d-na Elisabeta Dumitrescu, declară că se desistă dela acest proces, cu rezerva dreptului de a chema în garanție pe părintul V. Teodorescu, la Tribunalul Arges, în procesul de daune ce li s'a intentat de către actualii chiriși;

Având în vedere că părintul V. Teodorescu, prin apărătorii săi, se opune la această desistare, cerând ca reclamații să facă dovada acțiunii lor, sau în caz caz contrariu să li se respingă acțiunea ca nefondată și să fie obligați a-i plăti două sute lei daune;

Că, în susținerea celor preținse, citează art. 260, alin. 3 din Proced. civilă și expunerea de motive a legiuitorului dela 1900, unde se zice că atunci când părintul se opune, judecata nu va încuviința închiderea dosarului, ci va continua;

Considerând că chestiunea asupra căreia urmează a se pronunța judecata, este dacă reclamantul în instanță, față fiind părintul și opunându-se aceasta, poate a se desista dela proces cu rezerva dreptului de a intenta un nou proces, dacă dreptul său nu se va fi prescris;

Având în vedere art. 260, alin. 3 Proced. civilă, care zice:

«Dacă reclamantul singur se înfățișează și declară că se lasă de proces, judecata va încuviința închiderea procesului fără împiedicarea despăgubirilor, pentru pagubele ce va fi putut cauza părintului»;

Iar alin. 4: «În acest caz reclamantul poate porni un nou proces, dacă dreptul său nu s'a prescris»;

Considerând că *per a contrario* ar rezulta că, atunci când reclamantul se înfățișează contradictoriu cu părintul și acesta se opune la desistare, judecata va continua neputând încuviința desistarea;

Că totuși, într-un cât principiu este că reclamantul se poate desista dela proces, expunându-se numai la daune către părint, judecata nu poate pe cale de interpretare să acorde un drept excepțional părintului atunci când acest drept excepțional nu e consfințit într-un text de lege;

Considerând că deși în intențiunea legiuitorului de la 1900 era să adauge art. 261 din Proced. civilă un aliniat care să prevadă și acest caz, după cum se constată din expunerea de motive, totuși, într-un cât acest aliniat nu s'a adăugat, deci acest proiect nu s'a tradus în text de lege, judecata nu poate să distingă acolo unde legea nu distinge;

Că, prin urmare, cererea de desistare urmează a se încuviința, chiar când părintul se opune, rămânându-i acestuia dreptul de a cere daune;

În ce privește daunele, judecata, apreciindu-le la suma de treizeci lei;

Pentru aceste motive încuviințează, etc,

Magistrat-stegiar Ion Eftimopol

Grefier, M. Mărăcinescu

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BUZAU

Audiența dela 19 Ianuarie 1910

Președinția d lui X. ANDRONESCU, președinte

Sofia B. Teodorescu cu Constantin B. Teodorescu și Constantin Zamfirescu

Sentința civilă No. 24

Dreptul femeii sărace în succesiunea bărbatului. — Dreptul ei de a cere alimente și vestimente pentru anul de doliu, independent de dreptul ei de succesiune în averea soțului ca femeie săracă. — (Art. 684 și 1279 din Codul civil).

Femeea săracă este în drept să ceară alimente și vestimente în cursul anului de doliu din succesiunea bărbatului, independent de dreptul său

de succesiune acordat de art. 684 din Codul civil, care este cu totul distinct de dreptul acordat prin art. 1279 din Codul civil.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de d-na Sofia B. Teodorescu, prin petiția înreg. la No. 28973 din 24 Septembrie 1909, în contra d-ilor Constantin B. Teodorescu și Constantin Zamfirescu, în calitate de tutor, reprezentând pe minorul Vasile B. Teodorescu, având de obiect obligarea numiților, în calitate de succesori ai defunctului Barbu Teodorescu, să-i plătească numitei reclamante suma de 12000 lei, reprezentând alimente, habitatiunea și vestimintele anului de doliu;

Având în vedere că din actele aflate la dosar se constată că pe urma defunctului Barbu Teodorescu a rămas avere, și este necontestat că reclamanta este soția sa legitimă; iar ca moștenitori sunt cei doi copii ai numitului defunct, adică păriții de azi;

Având în vedere că păriții recunosc că reclamanta nu a avut nicio dotă, se opun însă la cererea sa numai în ce privește pensiunea alimentară, susținând că i s'a dat o porțiune virilă în uzufruct în averea soțului, făcându-se printr'un act de transacțiune o rentă viageră de 4500 lei pe an și, prin urmare, nu poate să cumuleze această porțiune virilă cu alimentele anului de doliu, mai ales că, în speță, prin crearea rentei sus arătate are mijloace ce existență;

Având în vedere că reclamanta susține că poate cere alimente din succesiunea bărbatului, independent de dreptul de succesiune ce-l are în averea soțului, arătând că în acest sens s'a pronunțat instanțele noastre judecătorești;

Considerând că chestiunea de a se ști dacă văduva săracă, care vine la moștenirea soțului său, poate sau nu cumula porțiunea ei virilă cu alimentele ce legea acordă oricărei văduve pentru timpul anului de doliu, este controversată atât în doctrină, cât și în jurisprudență;

Considerând că, față cu această controversă, tribunalul urmează a examina chestiunea atât din punctul de vedere al chestiunii de drept, cât și din punctul de vedere al echității, și a statua dacă în speță reclamanta poate să cumuleze porțiunea sa virilă cu alimentele anului de doliu;

Considerând că, conform art. 1279 din Codul civil, cazul când căsătoria se desface prin moartea bărbatului, femeia are alegerea de a cere pentru cursul anului de doliu, sau dobânzile ori fructele dotei sale, sau alimente din succesiunea bărbatului său; în toate cazurile, habitatiunea în cursul aceluiași an și vestimintele de doliu trebuiesc a se procura femeii din succesiunea bărbatului său;

Considerând că din acest articol rezultă că legiuitorul, condus mai mult din spiritul de umanitate, în cazul când femeia este săracă, a voit să-i asigure continuarea aceluiași traiu care l-a avut în timpul căsătoriei, cel puțin în cursul anului de doliu și că, întemeiat pe această considerațiune cât și pe considerațiunea afecțiunii reciproce a soților și concursul ce femeia a dat bărbatului în timpul căsătoriei pentru câștigarea și înmulțirea averii, a mai creat prin art. 684 din Codul civil, în favoarea femeii sărace, și un drept de succesiune în averea bărbatului; acest drept însă este cu desăvârșire distinct de cel admis prin art. 1279 din Codul civil, și prin urmare femeia este în drept a-l exercita cumulativ;

Considerând că, astfel fiind, reclamanta, ca femeie săracă, putând să ceară alimente din succesiunea bărbatului, independent de dreptul său de succesiune, câștigat de dânsa conform art. 684 din Codul civil, și tribunalul fiind de seamă de starea și condițiunea socială a soților și de averea de succesiune rămasă, apreciind, fixează la 4000 (patru mii) lei suma ce urmează a se acorda numitei reclamante, atât ca alimente cât și ca habitatiu-

nea și vestimintele anului de doliu, și a fi obligați pă-
rții să-i plătească această sumă;

Pentru aceste motive, admite în parte acțiunea, etc.

(s) X. Andronescu; Fl. Stanciovici.

Grefier (s) N. I. Rădulescu

Observație. — Art. 684 din Codul civil, îm-
prumutat dela dreptul roman (*Autenticae preterea*),
conferă femeii sărace un drept de moștenire a-
supra averii bărbatului său, atât în concurență
cu descendenții acestuia cât și cu celelalte rude
ale sale.

Cum că dreptul femeii este, în speță, un ade-
vărat drept de moștenire, aceasta nu se mai dis-
cută astăzi¹⁾.

Chestiunea este însă de a se ști dacă, pe lângă
acest drept de moștenire, femeia săracă mai are
încă dreptul de a lua din averea bărbatului, în
timpul anului de doliu, o sumă potrivită din acea
avere pentru abitațiunea și hainele ei. Afirmativa
este admisă fără discuție²⁾. «*La femme ne doit
pas pleurer le mari à ses dépens*», zice un vechiu
proverb³⁾.

Dar tribunalul din Buzău merge și mai departe.
El conferă, în adevăr, femeii sărace nu numai
dreptul la hainele de doliu și la abitațiune, ci și
la alimente. Această din urmă chestiune este con-
troversată.

În adevăr, o carte de judecată a judecătorului
ocol. II din Ploiești, infirmată cu drept cuvânt de
Tribunalul Prahova⁴⁾, rezolvă chestiunea în sens
contrar, și această soluție este admisă de unii și
în Franța.

«Astăzi, zice Merlin, femeia care n'a adus nici
o dotă, are drept la abitațiune și la vestiminte în
cursul anului de doliu; ea nu are însă drept la
alimente, aceasta rezultând din alternativa stator-
nicită de art. 1570 § 2 (al nostru 1179⁵⁾).

Nu putem admite acest mod de a vedea. În a-
devăr, dreptul la alimente nu poate fi considerat
ca o liberalitate a bărbatului, ci ca un omagiu
adus memoriei sale și un drept propriu al femeii.
Legiuitorul n'a voit ca văduva unui bărbat bogat
să întrerupă deodată și fără tranziție obiceiurile
ce contractase în timpul căsătoriei. Legea îi vine
în acest scop în ajutor, organizând o protecție
care se impune prin starea ei socială. Or, moti-
vele sunt aceleași, fie că femeia are sau nu are

avere. S'ar putea chiar zice că sărăcia femeii este
un titlu mai mult în favoarea ei, și legea trebuie
să-i vie cu atât mai mult în ajutor cu cât ne-
voile ei sunt mai mari.

Femeea va avea deci drept la alimente, fie că
ea are parafarnă, fie că nu are absolut nimic.
Și aceste alimente vor fi acorlate de tribunale
în proporțiune cu averea bărbatului, căci ele tre-
buie să fie în raport cu traiul și condiția socială
ce ea a avut în timpul pe când soțul ei eră în
viață⁶⁾.

În acest sens s'au pronunțat de mai multe ori
instanțele noastre judecătorești, și această soluție
este admisă de marea majoritate a doctrinei⁷⁾. Prin
urmare, Tribunalul din Buzău a făcut în speță
o bună și sănătoasă aplicare a legii.

lași

D. ALEXANDRESCO

INFORMAȚIUNI

Duminecă 14 cor., d-l Andrei Rădulescu, judecător la
Trib. Argeș, a ținut la Ateneul din Pitești o pre-
moasă conferință: **Despre organizarea judecătorească în epoca fanarioșilor.**

Ne vom face o plăcere a împărtăși în curând cetitorilor
noștri acest important studiu, care credem că, din
punct de vedere al istoriei așezămintelor noastre judecătorești,
va prezenta un deosebit interes.

Anunțăm cu plăcere pe numeroșii abonați ai Vol. al
IX-lea din Dreptul civil de d-l D. Alexandresco, că ac-
tualmente se tipărește tabla analitică a acestui volum,
care va cuprinde peste **cinci** coli de tipar; așa că, în
10 zile cel mult, abonații vor putea să-și procure partea
a II-a din acest volum. Această parte cuprinde: **Socie-
tatea, Mandatul, Comodatul și Imprumutul.**

Anunțăm, de asemenea, că **imediat după apariția acestui
volum, se va începe tipărirea Vol. al X-lea. Autorul lucrează
actualmente Privilegiile și Ipotecile, toate celelalte contracte până la privilegii fiind gata.**

A apărut un important studiu: **Femeia după vârste
și ocupațiuni**, de d-l profesor *Constantin Tanoviceanu*,
Prețul lei 3.50.

De vânzare la *Curierul Judiciar*, care servește orice
cărți de drept române sau streine, broșate sau legate
după dorință, contra valoare, mandat sau ramburs.

¹⁾ Cpr. Trib. Covurlui (afacere în care am pledat noi înșine),
Dreptul din 1899, No. 47.

²⁾ Trib. Covurlui și C. Galați, *Dreptul* din 1899, No. 38 și
47; Cas. rom. Bult. s. I, 1880, p. 213 și *Dreptul* din 1881,
No. 24; Trib. Prahova, *Curierul Judiciar* din 1903, No. 72;
C. Caen, Répert. Dalloz, v^o *Contrat de mariage*, 4205, p. 270,
ad notam. În același sens, G. Meitani, *Dreptul* din 1902, No. 64;
Sériziat, *Régime dotal*, 290, p. 397 urm. (ed. din 1843); Benoit,
Tr. de la dot, II, 141, p. 301 (ed. din 1829); Taulier, *Théorie
raisonnée du C. civil*, V, p. 361; Rolland de Villargues, Répert.
v^o *Régime dotal*, tom. VIII, § 6, C. No. 354; Répert. Sirey-
Carpentier, v^o *Dot*, 2913; Dalloz, *Nouveau C. civil annoté*, III,
art. 1570, No. 30, etc. Vezi și tom. III al Coment. noastre,
p. 302 (ed. 1-a) și tom. VIII, p. 45 urm.

¹⁾ Vezi Cas. rom. *Dreptul* din 1909, No. 15 (cu observ.
noastră) și *Curierul Judiciar* din același an, No. 59.

²⁾ Cpr. C. Iași, *Dreptul* din 1890, No. 34.

³⁾ Cpr. Troplong, *Contrat de mariage*, IV, 3670. Vezi și
tom. VIII al Coment. noastre, p. 461.

⁴⁾ Vezi *Curierul Judiciar* din 1903, No. 72 (judecător Ștefan
Scriban). Cpr. și C. Iași, *Dreptul* din 1890, No. 34.

⁵⁾ Merlin, Répert., v^o *Viduité (droit de)*, § 1, No. 3, *in fine*,
p. 549 (ed. din 1828). În același sens, Rodière et Pont, *Contrat
de mariage*, III, 1949; Baudry et Surville, *Idem*, III, 1931;
T. Hue, IX, 499; Pand. fr., v^o *Mariage*, 11615, etc.